

УДК 347.965

Леонід Остапенко

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри цивільного права та процесу
Навчально-наукового Інституту права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, доцент
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2027-9128>
leonid.o.ostapenko@lpnu.ua

Анастасія Шандрук

Національний університет “Львівська політехніка”,
студентка Навчально-наукового Інституту права,
психології та інноваційної освіти

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

<http://doi.org/10.23939/law2023.38.176>

© Остапенко Л., Шандрук А., 2023

У зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року по всій території нашої держави було введено воєнний стан. Російська агресія не лише ускладнила політичні, економічні та інші процеси всередині нашої країни, але й спричинила безліч змін у багатьох сферах суспільного життя, винятком не стала діяльність адвокатури України, що являє собою незалежний самоврядний інститут, який забезпечує здійснення захисту, представництва та надання правової допомоги на професійній основі.

Реалії сьогодення перешкоджають ефективному та належному здійсненню своїх професійних обов'язків адвокатів щодо надання правової допомоги населенню країни. Важливим аспектом дослідження є аналіз законодавства України та міжнародно-правових актів стосовно порядку діяльності адвокатури в умовах воєнного стану. Також в умовах сьогодення збільшилися запити щодо надання правової допомоги для вразливих верств населення, які зазнали втрат внаслідок війни.

Особливості реалізації інституту правової допомоги в сучасних воєнних умовах стали суттєвим чинником підвищення ефективності правового механізму загалом, тому правильне застосування заходів щодо вивчення змін діяльності такого інституту в реальному часі є доволі важливим та необхідним завданням юридичної практики і науки. Перед нами постає потреба у вивченні та дослідженні діяльності адвокатури за нових обставин в умовах війни, коли населення України, а особливо внутрішньо-переміщені особи, масово потребують надання якісної правової допомоги з боку фізичних та юридичних осіб, які можуть її надавати на підставі законодавства.

Ключові слова: адвокатура; адвокатські запити; воєнний стан; інформація.

Аналіз дослідження проблеми. Правовому регулюванню в межах діяльності адвокатури України присвячені праці таких вчених: М. Р. Аракеяна, Н. М. Бакаянної, Т. В. Варфоломеевої, Т. Б. Вільчика, М. В. Завального, С. С. Калинюка, О. Л. Литвина, Святоцького, В. В. Поліщук, І. Я. Семенюка, О. Г. Яновської та інших. Проте на сьогодні існує наукова і практична доцільність у проведенні досліджень стосовно діяльності адвокатури в умовах воєнного стану та вироблення рекомендацій, спрямованих на захист прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина в Україні.

Метою статті є визначення та дослідження організаційно-правових особливостей діяльності адвокатури України в умовах воєнного стану в державі.

Виклад основного матеріалу. Інститут правової допомоги є основною і важливою складовою частиною реалізації прав та свобод людини. Адвокатуру можна визначити як елемент правової системи України, а правозахисна діяльність адвокатів являє собою частину юридичної практики, це правотворча, правозастосовча та правоохоронна діяльність, а також особливий правозахисний інститут громадянського суспільства, який представляє інтереси цього суспільства перед державою, взаємодіє з державою і водночас протистоїть державі в особі її органів з питань захисту прав та свобод людини і громадянина, зокрема в правоохоронних органах. Отож головне завдання, яке стоїть перед адвокатурою – це захист прав, свобод і законних інтересів людини в усіх сферах її життя [1, с. 8].

Проте в умовах сьогодення в Україні з моменту масштабної збройної агресії росії та введення воєнного стану дещо змінилась діяльність такого важливого інституту як адвокатура. Тема захисту прав людини є надзвичайно актуальною і потребує постійного вдосконалення та вивчення. Під час війни питання щодо захисту прав та інтересів особи гостро постає перед державою, а особливо перед адвокатами. Адже багато громадян нашої країни змушені були покинути свої домівки, робочі місця, рідні міста. При цьому виникає безліч правових питань, пов'язаних із війною, наприклад, – в якому порядку отримати соціальні виплати, що робити при втраті документів, чи компенсується знищене майно, як бути із трудовими гарантіями та багато інших.

Варто звернути увагу на те, що під час воєнного стану припинено функціонування єдиних та державних реєстрів, підвладних Міністерству юстиції України [2]. Серед них необхідно відокремити: Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань; Державний реєстр речових прав на нерухоме майно; Автоматизована система виконавчого провадження та Єдиного реєстру боржників; Державний реєстр обтяжень рухомого майна; Державний реєстр актів цивільного стану. Також призупинено доступ до Єдиного державного реєстру судових рішень та сервісів “Стан розгляду справ” та “Список справ, призначених до розгляду”. Суди, де це можливо, працюють у штатному режимі. Проте реалізувати стабільну роботу всіх судів в умовах війни досить важко.

Досить особливу роль в допомозі адвокатам в умовах війни відіграє діяльність Опікунської Ради, яка була утворена Національною асоціацією адвокатів України. Рада була утворена майже відразу після початку збройної агресії з боку росії 3 березня 2022 року, з метою розподілу благодійної допомоги адвокатам та їх сім'ям, що постраждали внаслідок воєнних дій [3].

Національною асоціацією адвокатів України було визначено критерії розподілу такої допомоги, а саме було виділено три черги:

1. Першочерговою благодійна допомога надається адвокатам та членам їх сімей, які загинули, отримали тяжкі тілесні ушкодження або ж втратили житло, що слугувало постійним місцем проживання (за умови відсутності іншого житла, придатного для проживання) внаслідок воєнних

дій, а також самотнім адвокатам, які мають понад 70 років, які не змогли евакуюватись або ж не мають засобів для існування;

2. До другої черги належать адвокати та/або члени їхніх сімей, які отримали тілесні ушкодження середньої тяжкості або ж житло яких частково зруйноване внаслідок воєнних дій, а також адвокати, які є батьками, що самостійно виховують дитину, які не мають доходу та засобів існування через початок бойових дій.

3. В третю чергу допомогу отримують адвокати та їхні діти, котрі потребують систематичного приймання лікарських засобів, що є життєво-необхідними, в разі відсутності можливості їх придбання [4].

Враховуючи той факт, що військова агресія з боку росії вплинула не лише на професійну діяльність адвокатів, але й на їх особисте життя, роль Національної асоціації адвокатів України зосереджена в забезпеченні незалежності кожного її члена та створенні сприятливих умов для здійснення професійної діяльності. На період запровадження воєнного стану асоціація, яка об'єднує всіх адвокатів України, змушена працювати дистанційно, як і багато установ нашої держави.

Також варто зазначити, що Рада адвокатів України прийняла низку важливих організаційних рішень до припинення режиму воєнного стану, відповідно до яких належать: припинення для публічного доступу до інформації про адвокатські адреси, мобільні телефони, фотографії, соцмережі, розміщені в Єдиному реєстрі адвокатів України з метою захисту адвокатів [5]; не вважати порушеннями вимог, які пов'язані з несумісністю проходження військової або альтернативної (невійськової) служби адвокатами та не застосуванням такої підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності [6]; дозволи надані радам адвокатів регіонів, на основі прийнятих радою адвокатів регіонів рішень, видавати посвідчення адвокатів України вставленого Радою адвокатів України зразка, без багатоступеневого захисту від підробок [7]; спрощено вимоги до складання кваліфікаційного іспиту – тимчасово дозволено допуск до складання кваліфікаційних іспитів без надання довідки про несудимість і документів про володіння українською мовою [8].

Також в умовах воєнного стану актуальною є дистанційна правова допомога населенню, яка стає в нагоді, коли громадяни перебувають у віддалених місцях проживання або за станом здоров'я, чи з інших особистих причин не мають змоги на особисту зустріч з адвокатами. З цією метою створені спеціальні електронні застосунки, через які можливо проводити онлайн-консультації. Зрозуміло, що в місцях, де не ведуться активні бойові дії, адвокати продовжують виконувати свої професійні обов'язки у приміщеннях органів державної влади, місцевого самоврядування, соціального захисту, спеціалізованих установах, у місцях розміщення внутрішньо переміщених осіб. Але ж є регіони, де зруйновано або пошкоджено багато адміністративних будівель, знищено центри надання правової допомоги, тож громадяни вимушені або переміщатися з цих регіонів, або за можливості, користуватися дистанційною допомогою [9, с. 76].

У процесі надання адвокатом правової допомоги під час порушень порядку організації дистанційної праці особливості полягають безпосередньо у формуванні доказової бази задля захисту прав, свобод та інтересів клієнта. Це потребує ретельної підготовки: від встановлення, оцінки та зібрання доказів на предмет їх допустимості, належності, достовірності до знаходження та врахування процедурних особливостей під час такої діяльності. Кожна процесуальна дія адвоката повинна бути спрямована на оптимізацію процесуального часу, засобів і способів захисту. Недотримання цього може тягнути незворотні наслідки для охорони та захисту прав клієнта. Якщо говорити більш предметно про стратегію захисту адвокатом прав клієнта при організованій перевірці, то очевидно, що відштовхуватися адвокату потрібно і від ввірених за службово-процесуальним статусом повноважень клієнта. Як органи Держпраці, так і роботодавець завжди наділені повноваженнями, до змісту яких входять службові права та обов'язки, інтереси [10, с. 15].

В процесі дослідження теми діяльності адвокатури в часі війни особливу увагу варто звернути на те, що значну кількість роботи Національною асоціацією адвокатів України проведено у зв'язку з наданням безоплатної правової допомоги за кордоном тим особам, які потребують

тимчасового захисту. Таким чином, були створені представництва за кордоном з метою вдосконалення її діяльності в міжнародному просторі. Завдяки цьому вдалося налагодити діяльність адвокатів з надання безоплатної правової допомоги у Бельгії, Болгарії, Іспанії, Канаді, Німеччині, Польщі, Румунії, Словаччині, Угорщині, Франції, Швейцарії. В рядах країн створені списки адвокатів за спеціалізацією, які надають безкоштовні юридичні консультації. Також певні юридичні компанії дали можливість працевлаштування українських адвокатів [11].

Варто зауважити також і на обмеження права адвоката на доступ до інформації в умовах воєнного стану, якщо ця інформація має конфіденційний чи службовий зміст. Відповідно до ст. 131-2 Конституції України, для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується [12].

Конституцією України та Законом України “Про правовий режим воєнного стану” будь-яких змін до застосування цієї норми Конституції під час воєнного стану не передбачено [13].

Водночас, враховуючи вимоги Конституції України, статтею 24 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” гарантується, що право на інформацію може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров’я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя [14].

Таким чином, в умовах воєнного стану доступ до інформації може бути обмеженим з метою захисту інтересів національної безпеки та територіальної цілісності. Тому адвокатам необхідно не лише посилатися на потребу отримання інформації для реалізації його професійних обов’язків, але й підтвердити за допомогою копії ордера або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, що така інформація потрібна йому для захисту конкретного клієнта у певній справі та належно обґрунтувати необхідність отримання такої інформації. Водночас адвокатам для захисту прав та інтересів клієнта рекомендовано раціонально і точно готувати та обґрунтовувати адвокатські запити, чітко формулювати запитання та дотримуватися вимог щодо оформлення запитів з метою отримання належної на них відповіді.

Необхідно також зазначити, що в умовах воєнного стану діяльність адвокатури має ряд труднощів. В зв’язку з цим Вищою школою адвокатури Національної асоціації адвокатів України було запроваджено нові безкоштовні курси з міжнародного гуманітарного і міграційного права, які надали допомогу адвокатам засвоїти актуальні знання і практичні навички саме за обставин воєнного стану. В деяких регіонах адвокати працюють при військово-цивільних адміністраціях, які здійснюють митне і супровідне оформлення гуманітарних вантажів, а також протидію дезінформації щодо нападу російських військ на Україну. Крім того, сформовано реєстр адвокатів, які готові долучитися до збору доказів військової агресії у міжнародних судах та реєстр адвокатів, які напряму спілкуються з військово-цивільними адміністраціями і надають їм професійну правничу допомогу [15].

Реалізація права правничої допомоги у воєнний час, як ми зазначали, досить ускладнила діяльність адвокатури і водночас вплинула на її оновлення у частині організації роботи адвокатів, зміни режиму і формату функціонування професійного механізму. Вважаємо, що незважаючи на труднощі та складні обставини, адвокатура продовжує функціонувати, виконувати основний обов’язок щодо захисту прав і свобод людини та громадянина, організувати надання безоплатної правової допомоги особам, які потребують правового захисту, а також поширювати свою діяльність громадянам України, які тимчасово перебувають за межами нашої держави. Варто також додати, що існує необхідність належного закріплення норм адвокатської діяльності в умовах воєнного стану на законодавчому рівні, що створить умови для ефективної діяльності адвокатів в особливих умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аракелян М. Р. (2011). Інститут адвокатури у правозахисній діяльності сучасної Української держави. *Актуальні проблеми держави і права*. Випуск 3. С. 21–27.
2. Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: Постанова № 209 (2022). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#Text>.
3. Для розподілення благодійної допомоги адвокатам під час воєнного стану створена Опікунська Рада (2022). Новинний портал directspeech.news. Відновлено з <https://directspeech.news/news/dlya-rozpodilennya-blahodiynoyi-dopomogi-advokatam-pid-cas-vojennoho-stanu-stvorena-opikunska-rada>.
4. Опікунська Рада НААУ надала матеріальну допомогу 33 адвокатам (2022). Веб-сайт Національної Асоціації Адвокатів України Відновлено з <https://unba.org.ua/news/print/7346-opikunsk-ka-radanaau-nadala-material-nu-dopomogu-33-advokatam.html>.
5. Про закриття для публічного доступу персональних даних адвокатів у Єдиному реєстрі адвокатів України на період запровадження воєнного стану: Рішення Ради адвокатів України (2022). № 22. Відновлено з https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-02-r-shennyarau-22_62443775bdf77.pdf.
6. Про особливості проходження адвокатами військової або альтернативної (невійськової) служби у період воєнного стану: рішення Ради адвокатів України (2022) № 24. Відновлено з https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-24-r-shennyarau-24_6244383f5d80a.pdf.
7. Про особливості видачі радами адвокатів регіонів посвідчень адвокатів України у період воєнного стану: рішення Ради адвокатів України (2022) № 31. Відновлено з https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-16-r-shennyarau-31_62443af4cde30.pdf.
8. Про особливості допуску до складення кваліфікаційного іспиту в період воєнного часу: рішення Ради адвокатів (2022). № 35. Відновлено з https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-25-r-shennyarau-35_6245bdd262d0d.pdf.
9. Литвин О. Л. (2022). Особливості надання безоплатної правової допомоги населенню в умовах воєнного стану. *Знання європейського права*. № 2. С. 76–81.
10. Поліщук В.В. (2022). Організація та впровадження віддаленої роботи в роботодавців: стратегія адвоката. Харків: ФАКТОР-МЕДІА.
11. Офіційна сторінка Національної асоціації адвокатів України у Фейсбук. Відновлено з: <https://www.facebook.com/UkrainianNation-alBarAssociation>.
12. Конституція України: Закон № 254к/96-ВР. ст. 141 (1996). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
13. Про правовий режим воєнного стану: Закон № 389-VIII. ст. 250 (2015). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n173>.
14. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон № 5076-VI. ст. 282 (2012). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
15. Ради адвокатів регіонів під час воєнного стану надають допомогу у посиленому режимі (2022). Інформаційне агентство “АДВОКАТ ПОСТ”. Відновлено з <https://advokatpost.com/rady-advokativ-rehioniv-pid-chas-voiennoho-stanu-nadaiut-dopomogu-u-posylenomu-rezhymi/>.

REFERENCES

1. Arakelyan M. R. (2011). Instytut advokatury u pravozakhysniy diyal'nosti suchasnoyi Ukrayinskoyi derzhavy. Aktualni problemy derzhavy i prava [*The Institute of Advocacy in Human Rights Protection Activities of the Modern Ukrainian State. Actual problems of the state and law*]. Vypusk 3. P. 21–27 [in Ukrainian].
2. Deyaki pytannya derzhavnoyi reyestratsiyi ta funktsionuvannya yedynykh ta derzhavnykh reyestriv, derzhatelem yakykh ye Ministerstvo yustytysiyi, v umovakh voyennoho stanu [On Decree] № 209 (2022). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
3. Dlya rozpodilennya blahodiynoyi dopomohy advocate PID chas voyennoho stanu stvorena Opikunska Rada [*The Board of Trustees was created to distribute charitable assistance to lawyers during martial law*] (2022).

Особливості діяльності адвокатури в умовах воєнного стану

Novynnyy portal directspeech. news. Retrieved from <https://directspeech.news/news/dlya-rozpodilennya-blagodiinoyi-dopomogi-advokatam-pid-cas-vojennoho-stanu-stvorena-opikunska-rada> [in Ukrainian].

4. Opikunska Rada NAAU nadala material'nu dopomogu 33 *advokatam* [The NAAU Board of Trustees provided financial assistance to 33 lawyers] (2022). Veb-sayt Natsionalnoyi Asotsiatsiyi Advokativ Ukrayiny. Retrieved from <https://unba.org.ua/news/print/7346-opikuns-ka-radanaau-nadala-material-nu-dopomogu-33-advokatam.html> [in Ukrainian].

5. Pro zakryttya dlya publichnoho dostupu personalnykh danykh advokativ u Yedynomu reyestri advokativ Ukrayiny na period zaprovadzhennya voyennoho stanu: Rishennya Rady advokativ Ukrayiny [On the closure for public access of personal data of lawyers in the Unified Register of Lawyers of Ukraine for the period of martial law: Decision of the Council of Lawyers of Ukraine] (2022). No. 22. Retrieved from https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-02-r-shennyarau-22_62443775bdf77.pdf [in Ukrainian].

6. Pro osoblyvosti prokhodzhennya advokatamy viys'kovoyi abo al'ternatyvnoyi (neviyskovoyi) sluzhby u period voyennoho stanu: rishennya Rady advokativ Ukrayiny [On the peculiarities of military or alternative (non-military) service by lawyers during the period of martial law: the decision of the Bar Council of Ukraine] (2022) № 24. Retrieved from https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-24-r-shennya-rau-24_6244383f5d80a.pdf [in Ukrainian].

7. Pro osoblyvosti vydachi radamy advokativ rehioniv posvidchen' advokativ Ukrayiny u period voyennoho stanu: rishennya Rady advokativ Ukrayiny [On the peculiarities of the issuance by the Bar Councils of the regions of Ukraine's attorneys' certificates during the period of martial law: Decision of the Bar Council of Ukraine] (2022). № 31. Retrieved from https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-16-r-shennya-rau-31_62443af4cde30.pdf [in Ukrainian].

8. Pro osoblyvosti dopusku do skladennya kvalifikatsiynoho ispytu v period voyennoho chasu: rishennya Rady advokativ [On the peculiarities of admission to the qualification exam during wartime: the decision of the Council of Advocates] (2022). No. 35. Retrieved from https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-25-r-shennya-rau-35_6245bdd262d0d.pdf [in Ukrainian].

9. Lytvyn O. L. (2022). Osoblyvosti nadannya bezoplatnoyi pravovoyi dopomohy naselennyu v umovakh voyennoho stanu. Znannya yevropeys'koho prava [Peculiarities of providing free legal aid to the population under martial law. Knowledge of European law]. No. 2: 76-81 [in Ukrainian].

10. Polishchuk V. V. (2022). Orhanizatsiya ta vprovadzhennya viddalenoji roboty v robotodavtsiv: stratehiya advokata [Organization and implementation of remote work at employers: a lawyer's strategy]. Kharkiv: FAKTOR-MEDIA [in Ukrainian].

11. Ofitsiyna storinka Natsional'noyi asotsiatsiyi advokativ Ukrayiny u Feysbuk [The official Facebook page of the National Association of Lawyers of Ukraine]. Retrieved from <https://www.facebook.com/UkrainianNationalBarAssociation> [in Ukrainian].

12. Konstytutsiya Ukrayiny [On employment]. No. 254k/96-VR. st. 141 (1996). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> [in Ukrainian].

13. Pro pravovyy rezhym voyennoho stanu [On employment]. No. 389-VIII. st. 250 (2015). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n173> [in Ukrainian].

14. Pro advokaturu ta advokat-s'ku diyalnist [On employment]. No. 5076-VI. st. 282 (2012). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> [in Ukrainian].

15. Rady advokativ rehioniv pid chas voyennoho stanu nadayut dopomogu u posylenomu rezhymi [Bar councils of the regions during martial law assist in an enhanced mode] (2022). Informatsiyne ahent-stvo "ADVOKAT POST". Retrieved from <https://advokatpost.com/rady-advokativ-rehioniv-pid-chas-voiennoho-stanu-nadaiut-dopomogu-u-posylenomu-rezhymi/> [in Ukrainian].

Дата надходження: 05.05.2023 р.

Leonid Ostapenko

Lviv Polytechnic National University,
Professor of the Department of Civil Law and Procedure
Educational and Scientific Institute law, psychology and
innovative education
Doctor of Law, Associate Professor

Anastasiia Shandruk

Lviv Polytechnic National University,
Student Educational and scientific institute
law, psychology and innovative education

FEATURES OF LAWYER'S ACTIVITIES UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

In connection with the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine on February 24, 2022, martial law was introduced throughout the territory of our country.

Russian aggression not only complicated political, economic and other processes within our country, but also caused many changes in many spheres of social life, the activity of the Bar of Ukraine was no exception, which is an independent self-governing institution that provides protection, representation and the provision of legal assistance on a professional basis. Today's realities prevent lawyers from effectively and properly performing their professional duties to provide legal aid to the country's population.

An important aspect of the research is the analysis of the legislation of Ukraine and international legal acts regarding the procedure for the activities of the bar under martial law. Also, in today's conditions, there has been an increase in requests for legal assistance for vulnerable sections of the population who have suffered losses as a result of the war.

The peculiarities of the implementation of the institute of legal aid in modern military conditions become a significant factor in increasing the effectiveness of the legal mechanism as a whole, therefore, the correct application of measures to study changes in the activity of such an institute in real-time is a rather important and necessary task of legal practice and science.

Before us, there is a need to study and research the activities of the legal profession under new circumstances in the conditions of war, when the population of Ukraine, and especially internally displaced persons, who massively need the provision of high-quality legal assistance from individuals and legal entities who can provide it based on legislation.

Key words: advocac; advocacy requests; martial law; information.